

VI FÖR SVERIGE FRAMÅT!

**Frihetsreformer för Sveriges
landsbygder
Kommitté 4**

Centerpartiets partistämman 26-29 september 2019

1 Frihetsreformer för Sveriges 2 landsbygder

3 Sveriges välstånd har bokstavligen vuxit fram ur den svenska myllan. Det är människorna
4 som levt och verkat här som gjort det möjligt. Hårt slit på gården och fabriksgolvet, i skogar
5 och gruvor, bakom oxar och datorskärmar. Alla delar av Sverige har bidragit till att vi blivit
6 ett av världens mest välmående länder. Ska vi fortsätta vara det måste hela Sverige ha
7 möjlighet att bidra också i framtiden. Människors förutsättningar att leva, jobba och
8 förverkliga sina drömmar i hela landet är en fråga om Sveriges framtid. Den handlar om
9 maten vi äter, luften vi andas och människors rätt att känna trygghet och framtidstro.

10 De människor som lever i Sverige bor i byar, orter och städer med starkt skiftande
11 förutsättningar. Från bultande storstadspuls till skogsbygder där tystnaden är så påtaglig att
12 den hörs. Däremellan stadsnära jordbruksbygder, fiskelägen, bruksorter och småföretagartäta
13 tillväxtkommuner. Att tala om den svenska landsbygden leder fel. Sverige har aldrig haft *en*
14 landsbygd. Vi har många landsbygder. Alla med sina utmaningar och möjligheter. Alla med
15 lika stor rätt att utvecklas och blomstra utifrån sina förutsättningar. Det är de människor som
16 bor här som kan få det att hända. Politikens uppgift är att ge dem friheten att lyckas. Sveriges
17 landsbygder behöver frihetsreformer.

18 Frihetsreformer för jobb och företagande

19 Sverige behöver en handlingskraftig politik som förenklar regler och sänker kostnader för
20 jobb och företagande. Företagandet i Sveriges landsbygder hämmas ofta av statliga pekpinnar
21 och betydande fyrkantighet från myndigheters sida. Perspektiven behöver ändras. Fler
22 främjandeuppdrag till statliga myndigheter behöver formuleras. En myndighets uppgift ska
23 inte enbart vara att kontrollera och stoppa felaktigheter, utan också att hjälpa människor och
24 företag att göra rätt. Detta fordrar utbildningsinsatser för den personal som ska stödja
25 landsbygdernas företag. Arbetsmarknadspolitiken behöver också anpassas till lokala
26 förutsättningar.

27 Kompetensförsörjningen är en stor utmaning. Många av landsbygdernas arbetsgivare, såväl
28 offentliga som privata, drabbas av brist på rätt utbildad personal. Centerpartiet har bland annat
29 därför drivit på för avskrivning av studieskulder för de som flyttar till landsbygdskommuner.
30 Att en skattereform ska genomföras, liksom att arbetsgivaravgifter kommer att sänkas de
31 närmsta åren är av stor betydelse. Frihetsreformer som syftar till en bättre grogrund för jobb
32 och företagsamhet i Sveriges landsbygder behöver ta fasta på behovet av ett minskat
33 skattetryck. Både för de människor och de företag som verkar på landsbygderna. Så skapas
34 förutsättningar för utveckling och livskraft i hela landet.

35 Integrationen och möjligheten att ge människor som kommit till Sverige en väg in i det
36 svenska samhället är viktig. Det gäller inte minst för Sveriges landsbygder där behovet av
37 kompetensförsörjning är stort. Möjligheten att kombinera svenskundervisning med att
38 komplettera sin kompetens och tidigt komma ut i arbetslivet är av stor betydelse. Därför vill
39 vi sträva efter att tillgängliggöra svenska för yrkeslivet, så kallad SFX, i hela landet.

40 **Bättre kapitalförsörjning i hela landet**

41 Förutsättningarna att få fram kapital för investeringar och nya affärsidéer är allt för ofta
42 bristfälliga. Det är nödvändigt att hela landet har tillgång till såväl det offentliga riskkapitalet
43 som till privat lånekapital. Lokala banker och andra investerare spelar redan en avgörande
44 roll. Men mer behöver göras om människors fulla potential ska komma till sin rätt. I Norge
45 har man infört så kallade sparbanksbevis för att möjliggöra bredare utlåning för sparbankerna
46 och Sverige behöver sträva i den riktningen, där ett viktigt steg är en moderniserad
47 sparbankslag. Skälet för detta är att sparbanker som inte väljer att bli aktiebolag saknar reella
48 möjligheter att stärka kapitalbasen. Den befintliga sparbankslagen förhindrar nämligen
49 sparbankerna att ta in externt kapital. Genom bättre tillgång till externt kapital kan
50 sparbankerna växla upp sin verksamhet för att bidra till att stärka företagande och jobb på
51 Sveriges landsbygder. En modernisering av spelreglerna skulle också kunna innebära
52 verksamma sparbanker i fler delar av Sverige. Regelverket kring kapitalförsörjning behöver
53 också stärka förutsättningarna för privat och offentligt kapital att samverka. Detta ska förenas
54 med tillsyn och kontroll, men behovet av riskvilligt kapital i hela landet motiverar en
55 moderniserad lagstiftning.

56 Digitaliseringen har bara börjat, och tillgången till modern teknik och infrastruktur är av
57 avgörande betydelse för Sveriges landsbygder. Bredbandsutbyggnaden måste fortsätta. Och
58 inom ramen för de statliga satsningarna på bredband bör större hänsyn tas till gleshet. Staten
59 behöver också säkerställa tillgången till bredband för de hushåll och företag som står utan
60 uppkoppling i samband med avvecklingen av kopparnäten. Innan andra alternativ är på plats
61 bör det inte vara tillåtet att avveckla befintliga kopparnät.

62 **Bättre förutsättningar för besöksnäringen**

63 Besöksnäringen kommer att bli allt viktigare för Sveriges landsbygder. Men reformer behövs.
64 Bland annat behöver arbetsrätten underlätta säsongsanställningar. Kravet på personalliggare
65 innebär en orimligt stor administrativ börda för små familjeföretag. Hotelltillståndet är
66 omodernt och bör avvecklas. Danstillståndet har riksdagen redan fattat beslut om att avskaffa,
67 och det beslutet måste verkställas. Synen på tillsyn måste anpassas till företagets verklighet.
68 Den så kallade Rättviksmodellen innebär att avgifter för tillsyn debiteras i efterhand samtidigt
69 som kommunala myndigheter hjälper företagare att göra rätt snarare än att sträva efter att sätta
70 dit den som gör fel. Det är en modell som bör få större spridning.

71 Naturen är ofta ett besöksmål i sig. Redan i dag är stora naturområden skyddade av staten.
72 Dessa områden behöver göras tillgängliga, exempelvis genom att vandringsleder rustas och
73 sköts. Här har staten ett ansvar att ta för att lägga grunden för besöksnäring och naturturism.

74 **Frihetsreformer för trygghet och jämställdhet i hela** 75 **landet**

76 Rättsstaten behöver stärkas i hela landet. Polistätheten i hela Sverige behöver öka, bland annat
77 genom 10 000 ytterligare polisanställda till 2024. Vidare behöver en Trygghetsberedning
78 tillsättas. Den ska i likhet med Försvarsberedningen – som har till uppdrag att planera
79 inriktningen av totalförsvaret – genom breda överenskommelser underlätta för Polisen och
80 övriga rättsvårdande myndigheter. Genom en rättspolitik som bygger på välgrundade
81 överväganden och långsiktighet i beslutsfattandet skulle hela rättskedjan, bland annat Polisen,
82 Åklagarmyndigheten och Kriminalvården, ges långsiktighet och bättre förutsättningar att
83 stärka tryggheten i hela landet. Trygghet är viktigt för alla, inte minst för kvinnor. I dag finns

84 ett stöd för kvinnojourer, men det behöver sökas årligen. För att öka tryggheten i hela landet
85 behöver stödet permanentas så att det finns långsiktig finansiering för dessa verksamheter.

86 **Jämställdhet**

87 Utan jämställdhet kan vi aldrig åstadkomma en hållbar och långsiktig utveckling i hela
88 Sverige. Ett viktigt steg för att skapa lika villkor för kvinnor och män handlar om att bredda
89 lokala och regionala arbetsmarknader, stärka tillgången till distansutbildning,
90 karriärmöjligheter, företagande och pendling. Ofta är arbetsmarknaden i
91 landsbygdskommuner begränsad. Därför blir möjligheten att omskola sig och vidareutbilda
92 sig så viktig.

93 Tillgången till både praktiska och teoretiska yrken är viktiga för både män och kvinnor, men
94 en stark arbetsmarknad är avgörande för att familjer med olika utbildningsbakgrund ska
95 kunna bosätta sig eller bo kvar. Om arbetsmarknaden i Sveriges landsbygder utarmas kommer
96 därför färre människor och familjer ha möjlighet att leva och verka där. Därför är det
97 beklagligt att de omlokaliseringar av statliga jobb som skett ofta gått till regionala
98 tillväxtcentra där det jämförelsevis inte råder någon brist på den typen av arbetstillfällen. Det
99 finns flera skäl att fortsätta omlokalisera vissa myndigheter, dels för att minska
100 hyreskostnader men också just för att stärka arbetsmarknaden i hela landet. Det kräver att
101 omlokaliseringar liksom etableringar av servicekontor och filialer inte bara går regionala
102 tillväxtorter utan också till orter i Sveriges landsbygder, exempelvis orter som förlorat statliga
103 arbetstillfällen.

104 Besöksnäringen är en näring där många kvinnor är aktiva redan i dag. Det är också en näring
105 som har stor potential att växa. Det är därför viktigt att skapa goda förutsättningar för
106 besöksnäringen att fortsätta utvecklas. Det handlar om såväl regler på arbetsmarknaden,
107 skattenivåer och byggregler som andra typer av regleringar. Det behöver bli lättare att hyra ut
108 fler än en lägenhet i befintlig bostad. Och det måste vara enklare att bygga nytt för
109 besöksnäringen.

110 Nästan fyra av tio av Sveriges privata skogsägare är kvinnor. Skogsbranschen är därmed den
111 näring där störst andel företagare är kvinnor. Bättre villkor för skogsägare stärker därmed
112 direkt förutsättningarna för kvinnors företagande. Ett sätt är att se över skatteregler för
113 skogsägare, till exempel för naturvårdsåtaganden eller genom möjligheten till uppskjuten
114 inbetalning av reavinstskatt för den som fått ersättning på grund av att mark blivit formellt
115 skyddad. Redan i dag finns etablerade modeller för detta såsom skogskonto, skogsskadekonto
116 och brandskadekonto.

117 Att få livspusslet att gå ihop är ofta en särskild utmaning för familjer i Sveriges landsbygder.
118 För familjer inom gröna näringar eller småföretagare kan det ibland innebära stora praktiska
119 utmaningar att hantera föräldraledigheten. Därför ser vi behov av att öka möjligheten att
120 fördela föräldraförsäkringsdagar till andra personer, också personer utanför den närmaste
121 familjen.

122 **Frihetsreformer för de gröna näringarna**

123 De gröna näringarna är inte bara en angelägenhet för Sveriges landsbygder. De är helt centrala
124 för svensk ekonomi, klimatomställningen och tillgången på sund och säker mat. Produktionen
125 av såväl mat som skogsråvara behöver öka. Konkurrensvillkoren behöver bli bättre och våra
126 myndigheter måste sluta betrakta jordbruket som miljöfarlig verksamhet.

127 Samtidigt som konkurrenskraften stärks och produktionen ökar behövs styrning mot grön
128 omställning och hållbar produktion. De gröna näringarnas insatser för att hålla landskapen
129 öppna, bidra till biologisk mångfald och förbättra förutsättningarna för pollinatörer är viktiga
130 delar av detta liksom minskad klimatpåverkan.

131 **Förstärkt äganderätt och bättre förutsättningar för skogsägare**

132 Äganderätten är grunden för att de gröna näringarna ska kunna bedrivas på ett hållbart sätt.
133 Genom förhandlingarna med regeringen bidrar nu Centerpartiet till att äganderätten stärks,
134 men fler åtgärder behövs. Centerpartiet anser att det grundlagsreglerade egendomsskyddet ska
135 ses över och stärkas. Dessutom bör värnandet om egendomsskyddet skrivas in i
136 regleringsbrev till berörda myndigheter.

137 Till äganderätten hör också rätten att bruka sin mark. Inte sällan är det ett ansvarsfullt
138 brukande som skapat höga naturvärden. Därför måste också äganderätten respekteras i
139 naturvårdsfrågor. Områden med höga naturvärden ska inte slentrianmässigt undantas från ett
140 aktivt skogsbruk. Där så är nödvändigt – på grund av synnerligen höga naturvärden – bör
141 formell eller frivillig avsättning göras. I annat fall bör sådana områden fortsatt kunna brukas
142 och säljas. Tvingande avsättningar ska helst inte ske, och om det sker ska det förutsätta full
143 och omedelbar ersättning. Förstahandsvalet bör dock vara naturvårdsavtal. Anlagda
144 vattendrag, till exempel branddammar, bör inte ges biotopskydd så naturvårdsregler
145 förhindrar att de används för sitt syfte och exempelvis försvårar tillgången till vatten för att
146 släcka bränder i skog och mark.

147 Skogsbruket har länge bedrivits efter principen frihet under ansvar. Det har varit mycket
148 framgångsrikt och bör fortsätta. Att avverka är ett stort beslut, som bäst fattas av markägaren.
149 I Finland har man tagit bort gränsen för lägsta slutavverkningsålder. I Sverige finns denna
150 lagstiftning kvar. Samtidigt är Sverige ett avlångt land där skogens tillväxttakt varierar
151 betydligt. I vissa fall kan det vara rationellt att avverka vissa bestånd tidigare än vad lagen i
152 dag medger. Samtidigt finns givetvis uppenbara ekonomiska incitament för den enskilda
153 skogsägaren att inte avverka för tidigt. Sammantaget vore det naturligt att med Finland som
154 förebild öka skogsägarnas självbestämmande.

155 Vid avverkning har också sakägarkretsen utvidgats vilket försvårar för markägare att bedriva
156 ett aktivt skogsbruk. Detta har sin grund i Århuskonventionen, men det var aldrig syftet att
157 konventionen skulle få den typen av långtgående konsekvenser som den fått. Därför är det
158 viktigt att klagorätten i pågående markanvändning preciseras och begränsas. Åtgärder inom
159 skogsbruket som har positiva effekter i klimathänseende bör stimuleras, exempelvis genom
160 möjlighet till skatteavdrag.

161 **Stärk Sveriges lantbruksföretagare**

162 En hållbar produktion av svensk mat och dryck betyder inte bara mätta magar och
163 välsmakande måltider. Det är en försäkring mot kriser i en allt mer orolig omvärld. Det är en
164 färdväg mot minskad klimatpåverkan. Och en investering i jobb och grön tillväxt. I dag är en
165 lantbrukares myndighetskontakter många, regelverken snåriga och handläggningstiderna
166 långa. Med modernisering och digitalisering av tillståndsprocesser, och med förtydligade
167 uppdrag till myndigheter, kan den administrativa bördan på böndernas axlar minska. Det
168 arbete som bedrivits för att ge andra företag ”en väg in” till ansvariga myndigheter, bör vara
169 lika självklart i förhållande till de gröna näringarna.

170 Klimatförändringarna innebär stora risker för Sverige. Torka och översvämningar betyder
171 stora produktionsbortfall för bönderna. Därför vill vi se mer av klimatinvesteringar i
172 lantbruket. Det behövs kraftfulla och långsiktiga åtgärder, exempelvis när det gäller

173 vattentillgången, för att säkra och öka konkurrenskraften för svensk livsmedelsproduktion.
174 Samtidigt behövs utökade möjligheter att sälja de livsmedel som produceras. Förenklingar
175 som underlättar byggandet av gårdsbutiker och kaféer är nödvändiga, liksom att möjliggöra
176 gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker.

177 Under senare tid har vi sett hur lantbrukare och jägare utsatts för både hot och fysiska
178 övergrepp från våldsbejakande aktivister. Det är helt oacceptabelt. Tryggheten för de
179 människor som är verksamma inom de gröna näringarna måste tas på allvar. Det behövs
180 kraftfulla insatser mot denna typ av våldsbejakande rörelser. Centerpartiet vill bland annat att
181 offentliga medel till våldsbejakande organisationer stoppas, vi vill se bättre statistik kring
182 brott som begås mot bönder och andra djurhållande företagare, till exempel genom nya
183 brottskoder, samt se över lagen om olaga intrång och hemfridsbrott.

184 ***En förbättrad viltförvaltning***

185 Viltet och jakten är en del av livet i Sveriges landsbygder. En hållbar förvaltning av våra
186 viltstammar som bottnar i lokala och regionala förutsättningar ska vara en självklarhet. Vi
187 behöver uppnå en balans mellan viltstammarnas storlek, de gröna näringarna och
188 naturvårdshänsyn.

189 I grunden är det viktigt att viltförvaltningen styrs regionalt. Behovet av regional förvaltning är
190 tydligt exempelvis i förhållande till betetrycket från klövvilt. Den politik som förs och
191 myndigheternas uppdrag att genomföra den måste förankras både i forskning och bland de
192 människor som lever i Sveriges landsbygder. När det gäller vargen är målet i dag en jämnare
193 fördelning av antalet djur över hela landet, med undantag för renskötselområdena där
194 förekomsten av varg behöver begränsas till de områden där den gör minst skada. Det är i sig
195 ett rimligt mål. Dagens indelning i flera förvaltningsområden leder dock i praktiken till att
196 koncentrationen av varg i delar av landet ökar allt mer. Detta eftersom gränstragningen
197 mellan förvaltningsområdena tenderar att bli ett hinder snarare än ett stöd för förvaltningen av
198 stammen. Fattade riksdagsbeslut ska efterlevas, både vad gäller antalet vargar och en ökad
199 spridning. För att det ska lyckas krävs en bättre dialog mellan lokalbefolkning, gröna
200 näringar, jägare och myndigheter. Metoder för en effektivare och lokalt förankrad förvaltning
201 behöver skyndsamt utvärderas.

202 Utformningen av rovdjurspolitiken får särskild betydelse för renskötseln. Renskötselrätten
203 bygger på urminnes hävd och kan enligt rennäringslagen bara utövas av den som är medlem i
204 en sameby. Renbetesrätt råder på ungefär 50 procent av Sveriges yta. Det betyder dock inte att
205 all mark är lämplig eller ens möjlig att nyttja som betesmark. Samtidigt måste målet om att
206 rennäringen inte ska behöva tåla högre förluster än maximalt tio procent av renhjorden
207 efterlevas.

208 I delar av landet behöver jakttrycket på enskilda viltstammar öka. Vildsvinen har ökat
209 explosionsartat – så till den grad att vildsvinen på sina håll är en plåga. Det krävs en god
210 dialog och ett stärkt samarbete mellan markägare och jägare. Samtidigt är problemen på sina
211 håll så stora att det är nödvändigt att utforma skärpta regelverk och avtal för hur utfodring får
212 bedrivas i de områden som är hårdast drabbade av vildsvinsstammens ökning.
213 Förutsättningarna för en ökad jakt på vildsvin behöver stärkas. Därför vill vi underlätta och
214 förenkla distribution och försäljning av vildsvinskött genom att arbeta för bland annat sänkta
215 kostnader och förenklade regelverk för bland annat trikintester utan att riskera
216 livsmedelssäkerheten. För att ytterligare öka efterfrågan ser Centerpartiet gärna att offentliga
217 kök använder möjligheten att servera mer viltkött. För att säkerställa en närvarande och
218 effektiv viltförvaltning i hela landet vill Centerpartiet inrätta en särskild viltmyndighet.

219 Frihetsreformer för ett Sverige som håller samman

220 I glest befolkade delar av landet är ofta kommunalskatten hög – ändå sviktar den kommunala
221 servicen. Som om inte det vore nog behöver man själv stå för delar av finansieringen av
222 grundläggande service, till exempel i samfälligheter. I förlängningen kan detta leda till
223 växande klyftor mellan olika landsändar och undergräva förtroendet för viktiga
224 samhällsfunktioner. Ska tilliten mellan människor och till samhället stärkas behövs reformer
225 som leder till mer jämlika villkor.

226 Centerpartiet vill införa ett landsbygdsavdrag som möjliggör att man kan göra avdrag för
227 medlemskapet i exempelvis vägföreningar och liknande sammanslutningar. I olika delar av
228 landet finns stora variationer när det gäller fastighetsvärden, därför är det också rimligt att
229 utvärdera möjligheten att helt eller delvis kompensera för den kommunala fastighetsavgiften
230 genom ytterligare avdrag, eller genom differentierad fastighetsavgift.

231 De inkomstskattesänkningar som genomförts inom ramen för jobbskatteavdragen har varit
232 viktiga inte bara som frihetsreformer utan även för att stärka incitamenten för arbete.
233 Kommande satsningar på sänkta inkomstskatter bör i höge utsträckning vara inriktade på att
234 komma fler till del. Med en möjlighet att tjäna mer innan lön beskattas skulle framförallt den
235 med lägre inkomster gynnas. Bland annat förespråkar Centerpartiet ett höjt grundavdrag som
236 riktas till människor boende i Sveriges landsbygder, för att utjämna den orättvisa skillnad i
237 kommunalskatt som finns mellan landsbygdkommuner och övriga kommuner. Det skulle
238 gynna den som bor utanför de större städerna och samtidigt stimulera den lokala ekonomin.

239 ***Den gröna omställningen ska stärka landsbygderna***

240 I många av Sveriges landsbygder betyder bilen frihet. Men framförallt är den en
241 nödvändighet. Ökande drivmedelspriser slår därför hårt mot den som saknar alternativ.
242 Samtidigt är omställningen från fossilberoende till klimatneutralitet minst lika viktig för
243 Sveriges landsbygder som för städerna. Kanske viktigare. För det är landsbygdernas näringar
244 som drabbas hårdast av torra, bränder, stormar och rubbade ekosystem. Den politik som
245 utformas för att uppnå klimatmålen får därför inte bestraffa de människor som bor i Sveriges
246 landsbygder. I stället måste politiken se verkligheten, se de långa avstånden, och ge
247 människor en möjlighet att få ihop sin vardag.

248 När man jämför olika delar av Sverige och i vilken utsträckning man genom skatter och
249 avgifter betalar för att resa med bil står det klart att skillnaderna är stora. I Sveriges
250 landsbygder betalar man en betydligt större andel av bilens samhällsekonomiska kostnader
251 jämfört med i tätorter. Dessa ojämlikheter behöver utjämnas som en del av en skatteväxling
252 inom transportsektorn. Det måste vara möjligt för människor att leva och verka i hela landet
253 parallellt med den nödvändiga omställningen till hållbara transporter. Ska detta lyckas behövs
254 en bred översyn av skatterna på området. Utgångspunkten bör vara att skattesystemet tar
255 hänsyn till både klimatnytta och de geografiska förutsättningarna som råder i Sverige.

256 Centerpartiet vill också reformera reseavdraget så att det tar större hänsyn till avstånd. En
257 differentiering av avdraget riktat mot delar av landet som saknar kollektivtrafik bör också
258 övervägas. Samtidigt behöver ett samlat grepp tas kring de regler och skatter som är kopplade
259 till mobilitet så det går att finna nya modeller som tillgodoser landsbygdernas behov. För
260 människor, inte minst ungdomar, som bor i lands- och glesbygder är möjligheten till
261 samåkning av stor betydelse. Därför bör skatteregler moderniseras så att delningstjänster i
262 högre grad kan användas. Dessutom bör A-traktorer ges möjlighet att färdas i motsvarande
263 hastighet som så kallade EU-mopeder.

264 ***Inkludera landsbygdernas förutsättningar i beslutsfattandet***

265 I dag är Sverige uppdelat i tre zoner inom vilka statliga bidrag utgår för snöröjning. I glest
266 befolkade delar av landet medför detta problem, inte minst längs enskilda vägar. I dessa
267 områden, där tillgången till snöröjningsentreprenörer är begränsad och kostnaden för att köpa
268 snöröjning på enskilda vägar är extra stor, vill vi se över möjligheten att införa en fjärde zon
269 för snöröjningen där särskilt stöd kan avsättas för att upprätthålla framkomligheten och
270 trafiksäkerheten vintertid. Trafikverket bör också ges ett tydligt uppdrag att underlätta
271 upphandling av vinterväghållning i samverkan med andra väghållare. För att upprätthålla
272 rimlig standard på vägarna året om i hela landet vill Centerpartiet också införa en lägsta
273 godtagbar standard inom vägnätet.

274 När politiska beslut fattas bör hänsyn tas till hur landsbygderna påverkas. Centerpartiet
275 förordar därför landsbygdssäkring av politiska beslut. I praktiken innebär det att
276 konsekvensbeskrivningar, likt de som genomförs kopplat till påverkan på miljö och
277 jämställdhet görs. Detta bör genomföras såväl nationellt som regionalt och kommunalt.

278 Många som bor i Sveriges landsbygder har drabbats av tvångsanslutning till kommunala
279 vattentjänster, vilket medfört stora kostnader. I åtskilliga fall finns andra lösningar som skulle
280 ge samma miljönytta. Centerpartiet vill att alternativa lösningar i högre grad beaktas och att
281 det finns en proportionalitet i förhållandet mellan kostnaden för enskilda hushåll och nyttan
282 med en tvångsanslutning.

283 Kontanthantering är en viktig service för den svenska ekonomin och för människors
284 möjlighet att fritt välja betalningsmedel. Den utredning som genomförts kring
285 kontanthantering har pekat ut en rad förslag som bör genomföras för att säkra
286 kontanthantering i hela landet. Det handlar bland annat om att banker som erbjuder
287 betalkonton och har en inlåning från allmänheten på över 70 miljarder kronor ska vara
288 skyldiga att tillhandahålla kontantuttag och dagkassehantering i en sådan utsträckning att det
289 finns en rimlig tillgång till dessa tjänster i hela Sverige. Centerpartiet anser att utredningens
290 förslag ska ses som en lägsta acceptabel nivå för kontanthantering i Sverige. Utöver detta
291 bör en översyn av tillgången till postservice i hela landet genomföras.

292 Civilsamhälle och föreningsliv spelar ofta en viktig roll för livskraft och livskvalitet i Sveriges
293 landsbygder. Därför behöver civilsamhällets förutsättningar värnas. En del i det är att
294 säkerställa tillgången till mötesplatser och allmänna samlingslokaler som kan fungera som en
295 demokratisk infrastruktur. Samtidigt är samlingslokalerna viktiga för ett levande kulturliv i
296 hela landet.

297 ***Stärk landsbygdskommunernas ekonomi***

298 Skatteutjämningsystemet är viktigt för att upprätthålla likvärdighet i hela landet. Samtidigt
299 ser vi betydande brister i dagens system. I dagsläget går stora delar av skatteutjämnningen till
300 tillväxtkommuner som i grunden har goda förutsättningar för en stark ekonomi. Därför finns
301 behov av en översyn. Centerpartiet vill se ett skatteutjämningsystem som vilar på en rad
302 grundläggande principer. Dels bör systemet utgå från en garanterad servicenivå i hela landet.
303 Samtidigt behöver det vara utformat så att det skapar incitament för företagande, jobb och
304 tillväxt. Det måste löna sig för en kommun som gör reformer för att stärka företagsamhet och
305 jobbskapande, snarare än att frånta kommuner deras ansvar för sin ekonomiska politik. För
306 många av landets glest befolkade kommuner är det dock uppenbart att det finns strukturella
307 förutsättningar som gör det svårt att klara behovet av kommunal service utan ett system för
308 skatteutjämnning. Därför bör gleshet i högre grad beaktas inom ramen för utjämningsystemet.

309 Långe har vi sett hur regeringar har använt sig av en allt rikare flora av riktade statsbidrag.
310 Detta urholkar i grunden det kommunala självstyret. Eftersom de riktade statsbidragen också
311 måste sökas skapar det svårigheter för små kommuner med begränsade förvaltningsresurser
312 att söka dessa bidrag. Centerpartiet anser därför att statsbidrag som regel bör vara generella.

313 Frihetsreformer för byggande och bostäder i hela landet

314 I dag råder underskott på bostäder i nästan hela Sverige. I vissa av Sveriges landsbygder är
315 marknaderna svaga. Låga bostadspriser gör det svårt att få lönsamhet i investeringar när
316 fastighetsvärdet måste skrivas ner så fort huset är byggt. På andra håll är det byggregler och
317 byråkrati som står i vägen. Det kan handla om allt från riksintressen till strandskydd och långa
318 handläggningstider. Enklare regler för byggandet kan spela stor roll för att möjliggöra ett ökat
319 byggande. Därför föreslår vi kraftigt förenklade regler utanför detaljplanelagt område.

320 Strandskyddslagstiftningen är delar av landet ett påtagligt hinder för lokal utveckling. Både
321 när det gäller bostadsbyggande och företagsamheten. Därför ska strandskyddet göras om i
322 grunden. Det lokala inflytandet ska öka och det ska bli enklare att bygga strandnära samtidigt
323 som det skapas bättre förutsättningar för bostäder och näringsverksamhet. För att underlätta
324 byggande och företagande i hela landet föreslår vi också att bygglovskraven slopas utanför
325 detaljplanelagt område, men att kommunerna ges möjlighet att avgöra var bygglov fortfarande
326 ska krävas. På så sätt kan det kommunala självstyret stärkas över både byggpolitiken och den
327 lokala utvecklingen. Dessutom ger det fler möjlighet till ett ökat inflytande över sin egen
328 mark. Vidare vill vi avskaffa kraven på bygglov för husvagnar, husbilar och villavagnar som
329 står uppställda på campingplatser. Dagens krav leder inte minst till osäkerhet och ökad
330 administration för dem som driver campingplatser.

331 Ungefär halva Sverige är i dag klassat som statligt riksintresse. Det är för mycket. De
332 myndigheter som identifierar var riksintressen finns tenderar att vara oprecisa när dessa
333 områden pekats ut. Därför måste riksintressena preciseras så att mindre mark omfattas.
334 Dessutom är det viktigt att riksintressena återkommande aktualiseras. Det är anledningen till
335 att vi också vill se en solnedgångsparagraf som gör att riksintressen avskrivs om de inte
336 aktualiserats eller tagits i anspråk inom en viss tid.

337 Lantmäteriets handläggningstider är alldeles för långa. För att effektivisera
338 lantmäteriverksamheten behövs liberaliseringar. Det måste bli möjligt för andra aktörer att ta
339 över delar av det som i dag är Lantmäteriets ansvarsområden. Det behöver också bli lättare för
340 kommuner att inrätta kommunala lantmäterier. På så sätt kan kostnaderna minskas och
341 handläggningstiderna kortas. Samtidigt skapas också en bättre arbetsmarknad för bland annat
342 lantmätare, vilket gör att de som under senare år sökt sig till andra branscher får incitament att
343 söka sig tillbaka till yrket.

344 Andrahandsuthyrning är viktig för en väl fungerande bostadsmarknad. Inte minst för
345 branscher med en hög grad säsongsarbetare, men också för tillgången till bostäder i stort.
346 Besöksnäringen skulle också gynnas av regler som gör det lättare att hyra ut delar av den egna
347 bostaden. I Norge finns ett system som gör det möjligt att hyra ut upp till halva sin bostadsyta
348 skattefritt. Vi vill att denna modell utreds för att se hur den kan anpassas till svenska
349 förhållanden.

350 **Byggande och bostäder på svaga marknader**

351 För att underlätta byggande på svaga bostadsmarknader behöver nedskrivningsreglerna ses
352 över och möjligheten till portföljvärdering – det vill säga att se nybyggnation som en

353 förstärkning av bolagets totala bestånd – utvärderas. Dessutom behöver berörda myndigheter
354 stärka sin rådgivande verksamhet för att underlätta för kommuner att bygga bostäder utan att
355 riskera att hamna i konflikt med den så kallade allbolagen, och i slutändan EU:s
356 statsstödsregler. Kreditgarantierna måste också bli mer effektiva och fokuseras tydligare mot
357 svaga marknader.

358 Runtom i landet finns många hus som står öde. Detta är ett av många exempel på ett dåligt
359 utnyttjande av befintligt bostadsbestånd. I många av dessa hus finns ett betydande
360 renoveringsbehov. För att minska trösklarna för människor att ta sig an denna typ av hus och
361 på så sätt bidra till att fler bostäder tas i bruk i Sveriges landsbygder vill vi att
362 fastighetsavgiften slopas de första fem åren för den som för permanentboende tar över en
363 byggnad som inte används.

364 EU och frihetsreformer för Sveriges landsbygder

365 För att konkurrenskraften för de gröna näringarna ska bli bättre behövs rimliga spelregler
366 inom Europa. Därför bör målet vara en gemensam generell djurskyddslagstiftning på EU-nivå
367 som ser till så att det EU-gemensamma djurskyddet lyfts till minst svensk nivå. Det gör också
368 att alla konsumenter kan lita på den mat vi konsumerar.

369 EU är en viktig exportmarknad, att Sverige är en del av den inre marknaden är av stor
370 betydelse för såväl stora som små företag. För stora företag är ofta steget ut på den
371 internationella marknaden litet. För små företag kan det vara betydligt svårare. Därför behövs
372 en tydlig strategi till stöd för små och medelstora företags möjligheter att exportera på EU:s
373 inre marknad.

374 Implementeringen av EU-direktiv är ett återkommande gissel för svenska företag. I synnerhet
375 för små företag med begränsade förutsättningar att hantera invecklad byråkrati. Sverige
376 utmärker sig ofta genom att överimplementera EU:s regelverk. För att minska dessa problem
377 menar vi att Sverige bör övergå till att i normalfallet direktimplementera EU-direktiv. Som
378 regel bör detta ske på miniminivå, och endast när starkt vägande skäl finns bör detta uttryckas
379 i särskild lagstiftning. För att hantera denna problematik har Danmark infört ett
380 implementeringsråd. Det finns skäl för Sverige att ta inspiration av den danska modellen,
381 exempelvis genom att utveckla Regelrådet.

382 Klimatutmaningarna är en global ödesfråga. Sverige har goda förutsättningar att bidra med
383 grön och förnybar energi. Genom EU:s regelverk har EU:s länder möjlighet att göra
384 klimatåtaganden genom att exempelvis investera i grön energiproduktion i andra länder.
385 Behoven av investeringar för att ställa om energisektorn i EU är mycket stora. Vårt land har
386 stor potential att bidra med mer förnybar och grön energi, och därför bör vi också välkomna
387 att denna typ av investeringar görs i Sverige. Vi behöver därför bli bättre på att locka
388 internationella energiinvesteringar hit. Detta är något som kräver ett strategiskt arbetssätt. En
389 lyckad strategi skulle kunna innebära nya möjligheter för Sveriges landsbygder att bidra till
390 den gröna omställningen samtidigt som jobb och tillväxt skapas.

391 Klimatförändringarna ställer krav på att ligga steget före. Därför vill Centerpartiet att medel
392 från EU:s solidaritetsfond ska kunna ges till förebyggande insatser ifall det är konstaterat att
393 det föreligger ett akut hot för naturkatastrofer. Stödet ska gå till insatser som kan snabbt
394 återställa samhällsfunktioner. I dag ges stöd enbart efter – eller i direkt anslutning till –
395 katastrofer.

396

397 **Centerpartiet vill att:**

- 398 1. politiska beslut ska landsbygdssäkras, myndigheters service förbättras gentemot
399 människor och företag genom att fler främjandeuppdrag formuleras och att statliga
400 jobb i första hand omlokaliseras till Sveriges landsbygder snarare än regionala
401 tillväxtcentra.
402
- 403 2. möjligheterna att flytta till Sveriges landsbygder förbättras genom att avskrivning av
404 studieskulder för den som flyttar till en landsbygdskommun införs, skattetrycket sänks
405 via höjt grundavdrag och att fastighetsavgiften slopas för den som tar över en tom
406 byggnad för permanentboende. Dessutom bör bredbandsutbyggnaden fortsätta och
407 gleshet ges ökad hänsyn.
408
- 409 3. tillgången på kapital i landsbygder stärks genom att sparbankslagen moderniseras så
410 att lokala banker kan utveckla sin verksamhet. För att värna grundläggande
411 servicefunktioner och tryggheten för såväl privatpersoner som näringsverksamheter
412 ska kontanthanteringen tryggas i hela landet.
413
- 414 4. besöksnäring och naturturism främjas, bland annat genom omfattande
415 regelförenklingar.
416
- 417 5. rättsstaten och den polisiära närvaron stärks i hela landet. En trygghetsberedning
418 tillsätts som genom blocköverskridande överenskommelser underlättar för Polisen och
419 övriga rättsvårdande myndigheter att arbeta för att tryggheten i hela landet stärks.
420
- 421 6. förutsättningarna för människor att leva och driva företag på Sveriges landsbygder
422 förbättras, bland annat genom att äganderätten värnas. De ekonomiska incitamenten
423 för klimatåtgärder i skogsbruket stärks, och lägsta slutavverkningsålder slopas.
424
- 425 7. de gröna näringarnas kontakter med myndigheter underlättas genom ”en väg in” och
426 genom ökad digitalisering av tillståndsprocesser. En generell och stark
427 djurskyddslagstiftning införs på EU-nivå för att höja det gemensamma djurskyddet till
428 minst svensk nivå.
429
- 430 8. viltförvaltningen ska vara lokalt förankrad. Människors och företagares oro över
431 viltstammarnas påverkan måste tas på allvar. Dialogen kring rovdjursförvaltningen
432 behöver stärkas och fattade riksdagsbeslut följas. Det ökande antalet vildsvin måste
433 hanteras och jakten ökas.
434
- 435 9. kraftfulla åtgärder vidtas mot sabotage och hot mot gröna näringar och jakt, bland
436 annat genom totalstopp för offentliga medel till våldsbejakande organisationer,
437 förbättrad statistik kring brott mot bönder och andra djurhållande företagare förbättras
438 och nya brottskoder införs. Lagen om olaga intrång och hemfridsbrott ska ses över.
439
- 440 10. en skatteväxling inom transportsektorn genomförs som gör det möjligt för människor
441 att leva och verka i hela landet, skattesystemet ska ta hänsyn till klimatnytta och de
442 geografiska förutsättningarna som råder i Sverige, reseavdraget reformeras och
443 baseras i högre grad på avstånd.
444

- 445 11. landsbygdsbor som tar ansvar för exempelvis vägföreningar och liknande
446 sammanslutningar kompenseras genom ett landsbygdsavdrag. En lägsta godtagbar
447 vägstandard införs. Skattereglerna för delningstjänster och samåkning behöver också
448 moderniseras och skatteutjämningsystemet ses över så gleshet ges större vikt
449 samtidigt som incitamenten för jobb och företagande stärks.
- 450 12. bostadsbyggande och företagande främjas genom att det lokala inflytandet över
451 strandskyddet stärks, och genom att bygglov ersätts med anmälningsplikt utanför
452 detaljplanelagt område, riksintressena preciseras för att uppta mindre yta.
453
- 454 13. Sverige övergår till direktimplementering av EU-direktiv med EU:s miniminivå som
455 standard, medel från EU:s solidaritetsfond ska kunna betalas ut till förebyggande
456 insatser vid fara för naturkatastrofer.
- 457

Centerstudenter reserverar sig till förmån för att stryka följande lydelse i att-sats 2:

möjligheterna att flytta till Sveriges landsbygder förbättras genom att avskrivning av studieskulder för den som flyttar till en landsbygdskommun införs

458